

"Neden hüsn-ü zannımıza sû-i zan edersin?" Burada kime karşı "hüsnüzan" duyulmaktadır?

"Neden hüsn-ü zannımıza su-i zan edersin?" ifadesindeki **hüsnüzan**, o zamanda Üstad Hazretleriyle konuşan zatların Üstad Hazretlerine duyduğu hüsnüzandır. "**Sözü ben söylesem de mihenge vurun, her sözün kalbinize girmesine yol vermeyin.**" ifadelerine mukabil, "**Buna gerek yok, sen zaten şöyle şöyle icraatlarla rüşdünü ispat etmişsin.**" manasındaki ifadelerle "**Neden hüsn-ü zannımıza su-i zan edersin?**" denilmiş. Bunu çözebilmek için biraz geriden okuyarak meseleye şu şekilde bakabiliriz:

"Sual: Efkârı teşviş eden, hürriyet ve meşrutiyeti takdir etmeyen kimlerdir?"

"Cevap: Cehalet ağanın, inat efendinin, garaz beyin, intikam paşanın, taklit hazretlerinin, mösyö gevezeliğin taht-ı riyasetlerinde, insan milletinden menba-ı saadetimiz olan meşvereti inciten bir cemiyettir."

"Benî beşerde ona intisap eden, bir dirhem zararını bin lira milletin menfaatine fedâ etmeyen, hem de menfaatini ızrar-ı nâsta gören, hem de muvazenesiz, muhakemesiz mânâ veren, hem de meyl-i intikam ve garaz-ı şahsîsini feda etmediği halde mağrurane millete ruhunu feda etmek dâvâsında bulunan, hem de beylik veya tavâif-i mülûk mukaddemesi olan muhtariyet veya istibdad-ı mutlak mânâsıyla bir cumhuriyet gibi gayr-ı mâkul fikirlerde bulunan, hem de zulüm görmüş, kin bağlamış, hürriyet ve meşrutiyetin birinci ihsanı olan af ve istirahat-i umumiyeği fikr-i intikamına yediremediğinden, herkesin âsâbına dokundurmakla, ta heyecana gelip terbiye görmekle teşeffi isteyenlerdir."

"Sual: Neden bunların umumuna fena diyorsun? Hâlbuki hayırhâhımız gibi görünüyorlar."

"Cevap: Hiçbir müfsid ben müfsidim demez. Daima sûret-i haktan görünür. Yahut bâtılı hak görür. Evet, kimse demez ayranım ekşidir. Fakat siz mihenge vurmadan almayınız. Zira çok silik söz ticarete geziyor. Hatta benim sözümü de ben söylediğim için hüsn-ü zan edip tamamını kabul etmeyiniz. Belki ben de müfsidim. Veya bilmediğim halde ifsad ediyorum. Öyleyse, her söylenen sözün kalbe girmesine yol vermeyiniz. İşte, size söylediğim sözler hayalin elinde kalsın, mihenge vurunuz. Eğer altın çıktıysa kalbde

saklayınız. Bakır çıktıysa, çok gıybeti üstüne ve bedduayı arkasına takınız, bana reddediniz, gönderiniz."

"Sual: Neden hüsn-ü zannımıza sû-i zan edersin? Eski padişahlar ve eski hükûmetler seni haktan çeviremedi. Jön Türkler sizi kendilerine râm ve müdaheneci edemediler. Zira seni hapis ettiler, asacaklardı; sen tezellül etmedin. Merdane çıktın. Hem sana büyük maaş vereceklerdi, kabul etmedin. Demek sen onların taraftarlığı için demiyorsun. Demek hak taraftarısın."

"Cevap: Evet, hakkı tanıyan, hakkın hatırını hiçbir hatıra feda etmez. Zira, hakkın hatırı âlidir; hiçbir hatıra fedâ edilmemek gerektir. Fakat şu hüsn-ü zannınızı kabul etmem. Zira bir müfside, bir dessasa da hüsn-ü zan edebilirsiniz. Delil ve âkıbete bakınız!"(1)

Burada Üstadımıza **"Efkârı ve zihinleri karıştıran hürriyet ve meşrutiyeti kimler takdir etmiyor?"** mealinde bir sual soruluyor. Üstadımız da **"menbaı saadetimiz olan meşvereti inciten bir cemiyet"**ten bahseder.

Bundan sonra **"hayırhah gibi görünen şahıslar hakkında besledikleri müspet kanaati neden kırdığı"** ile ilgili ikinci sual sorulduğunda, Üstad Hazretleri sadece onlar ile ilgili bir durum değil, herkese karşı aynı tavrı takınmaları gerektiğini söylüyor. Hatta kendisi de dahil herkese karşı delil ve neticeye bakılması gerektiğini söylüyor.

Üçüncü sualde ise, "Neden sana (Bediüzzaman'a) beslediğimiz hüsn-ü zanna su-i zan edersin?" diye kendisine haklı sebeplerden dolayı hüsnüzan ettikleri, sorusu yönlendirilince, yine de bu tarz bir hüsnüzannın insanı her zaman yanlışa sürükleyebileceğini, delillere ve yapılan fiilin şeriate uygun olup olmadığının araştırılması gerektiğini vurgular.

(1) bk. [Münâzarat, Sualler ve Cevaplar.](#)